

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 191

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

השראת השכינה רק ע"י למוד התורה
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בחמישי: "ועוף יעופף על הארץ" (א כ) ובמשכן: "והיו הכרובים פְּרָשֵׁי כְנָפִים" (כה כ). בששי: נברא אדם. ובמשכן: "וַאֲפֹתָהּ הִקְרַב אֵלֶיהָ אֶת אֹהֶרֶן אֹחִיָּה" (כח א). בשביעי כתוב: "וַיִּכְלֹוּ הַשָּׁמַיִם" (ב א) ובמשכן: "וַתִּכְלַל כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן" (לט לב). בכריאת עולם כתוב: "וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים" (ב ג) ובמשכן: "וַיִּבְרָךְ אֹתָם" (לט מג). בשביעי: "וַיִּכְלַ אֱלֹקִים" (ב ב) ובמשכן: "וַיִּהְיֶה בַיּוֹם פְּלוֹת מִשָּׁה" (במדבר ז א). בשביעי: "וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ"

איתא במדרש: 'בשעה שאמר הקב"ה למשה: "עשה לי משכן" התחיל מתמיה ואומר: "כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים והוא אומר עשה לי משכן"? ועוד היה מסתכל וראה ששלמה עומד ובונה בית המקדש שהוא גדול מן המשכן ואמר לפני הקב"ה: "כִּי הָאֲמַנָּם יֵשֵׁב אֱלֹקִים עַל הָאָרֶץ"? (מלכים א ח כז) אמר משה: "ומה בית המקדש שהוא יותר ויותר מן המשכן שלמה אומר כן, משכן על אחת כמה וכמה". לכך אמר משה: "יֵשֵׁב בְּסֵתֶר

(ג א) ובמשכן: "וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ" (במדבר ז א). הוי; את המשכן (במ"ד יב יג). ולא רק העולמות התחתונים כלל בתוכו, אלא גם העולמות העליונים. וכמ"ש חז"ל: 'אתה מוצא; כל מה שברא הקב"ה למעלן, ברא למטן. למעלן; שרפים עומדים ממעל לו. ולמטן; עצי שטים עומדים. למעלן; יושב הכרובים. למטן; "וַיִּהְיוּ הַכְּרוּבִים" (דברי הימים ב ה ח). למעלן; כסא ה'. למטן; כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. למעלן; נוטה שמים כיריעה. ולמטן; עשר יריעות. ולא עוד, אלא, שחביבין מה שלמטן, משל למעלן. תדע לך; שהניח כל מה שלמעלן וירד בשל מטן, שנאמר: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" (שמו"ר לג לה).

ארץ, בכחם לעשות שהקב"ה ירד משמים ויצמצם עצמו כביכול בתוך אהל קטן, מארבעים ושמונה קרשים. הקב"ה כלל בתוך המשכן את כל הבריאה ואת כל הנעשה בששת ימי בראשית, כפי שפירשו חז"ל: 'את המשכן שהוא שקול כנגד העולם שקרוי אהל, כשם שמשכן קרוי אהל. כיצד? כתוב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" (בראשית א א) וכתוב: "נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירְיָעָה" (תהילים קד ב) ובמשכן כתוב: "וַעֲשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן" (שמות כו ז). כתוב בשני: "יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל" (בראשית א 1) ובמשכן כתוב: "וַהֲבִדְלָהּ הַפָּרֹכֶת לְכֶסֶם" (שמות כו ג). בשלישי: "יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (א ט) ובמשכן: "וַעֲשִׂיתָ פִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָהּ" (ל יח). ברביעי: "יְהִי מֵאֲרֶת רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם" (א יד) ובמשכן: "וַעֲשִׂיתָ מְנֹרֶת זָהָב טָהוֹר" (כה לא).

עֲלִיוֹן" (תהילים צא א). א"ר יהודה בר ר' סימון: "יֵשֵׁב בְּסֵתֶר" הוא "עֲלִיוֹן" על כל ברייתיו. מהו "בְּצֵל שָׁקִי" בצל ק-ל, בצל רחום, בצל חנון, אין כתיב כאן, אלא "בְּצֵל שָׁקִי" בצל, שעשה בצלאל". לכך נאמר: "בְּצֵל שָׁקִי יִתְלוֹנֵן" אמר הקב"ה: "לא כשם שאתה סבור, כך אני סבור, אלא כ' קרש בצפון וכ' בדרום וח' במערב ולא עוד, אלא שארד ואצמצם שכינתי בתוך אמה על אמה" (שמו"ר לד א).

ברואי מטה עולים במדרגתם על כל ברואי מעלה, הם מקדישים את ה' בשמי מרום ואומרים: "קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָקוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (ישעיה ו ג), אבל אינם יודעים היכן מקומו ושואלים: 'אֵיךָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ? 'לְעֲמַתָּם' עונים 'בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ' (שחרית שבת מוסף) כלומר; נעלם מהם מקומו של ה' כביכול ואילו בני ישראל השוכנים עלי

כמו כן, היו כל הכלים, דוגמה של מעלה. לגבי המנורה כתוב: "וַרְאֵה נַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן בְּעַמ' 2 <<<

בְּתַכְנִיתֶם אֲשֶׁר אִתָּהּ מְרָאָה בְּהָרַ (שמות כה מ). ואמרו חז"ל: **"וְרָאָה וְעִשָּׂה" - ראה כאן בהר, תבנית שאני מראה אותך. מגיד; שנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש'** (רש"י שם). הרי שהמנורה היתה כדוגמת מנורת אש מלמעלה. וכן אמרו חז"ל: **"כשעלה משה למרום, הראה לו הקב"ה כל כלי המשכן ואמר לו: "כך וכך עשה"** (שמו"ר מ ב).

ומשום שבמשכן נכלל כל מה שיש בשמים ובארץ, ציוה הקב"ה שיקים אותו בצלאל שידע כל סודות הבריאה, כמ"ש חז"ל: **"אמר רב יהודה אמר רב: 'יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כתיב הכא: 'וַיִּמְלֵא אֱתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָהּ בְּתַבְנִינָהּ וּבְדַעַתָּהּ' (לה לא) וכתיב התם: 'ה' בְּחֻכְמָהּ יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבְנִינָהּ'" (משלי ג יט) 'וילקו' ש שמות לא רמז שפט).**

ולאחר כל זה, לא הספיקה חכמתו של בצלאל. 'כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבין ומצפין אימתי תבא שכינה ותשרה בו? והיו מצטערין הכל מפני שלא שרתה שכינה עליו. מה עשו? הלכו להם אצל חכמי לב, אמרו להן: 'ומה אתם יושבין, העמידו אתם את המשכן ותשרה שכינה בנותנו'. היו מבקשין להעמידו ולא היו יודעין ולא יכולין להעמידו וכשהן חושבין להעמידו הוא נופל. מיד הלכו להם אצל בצלאל ואהליאב, אמרו להם: 'בואו אתם והעמידו המשכן, שאתם עשיתם אותו, שמא על ידכם ראוי לעמוד?!' מיד התחילו להעמידו ולא יכלו. התחילו מסיחין ומרננין ואומרים: 'ראו מה עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממוננו במשכן הזה והכניס אותנו לכל הטורח הזה ואמר לנו כי הקב"ה יורד מן העליונים ושורה בתוך יריעות עזים שנאמר: **"וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכְכֶם"**. ולמה לא היו יכולין להעמידו? אלא, שהיה משה מיצר על שלא נשתתף הוא עמהן במלאכת המשכן. כיצד? הנדבה ניתנה על ידי ישראל והמלאכה נעשית ע"י בצלאל ואהליאב וחכמי לב ולפי שהיה משה מיצר, העלים הקב"ה מהם ולא היו יכולין להעמידו, כיון שהטיחו פניהם מכל מקום ולא היו יכולין להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו: "משה רבנו, כל מה שאמרת לנו עשינו וכל מה שצויתנו ליתן ולהוציא נתנו הכל והרי כל המלאכה לפניך, שמא חיסרנו שום דבר, או ויתרנו על כל מה שאמרת לנו? ראה הכל לפניך!" והיו מראין לו כל דבר ודבר שנאמר: **"וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה"**

ספר שמות פרק לט (לג) וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כְּלָיו כְּרִסִּי קְרָשָׁיו בְּרִיחָו וְעִמְדָיו וְאֲדָנָיו: (לט לג) **וכתיב: "וַיִּבְרָא מִשָּׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה"**

ספר שמות פרק לט (מג) וַיִּבְרָא מִשָּׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהָיָה עֲשׂוֹ אֶתֶּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בֶּן עֲשׂוֹ וַיִּבְרָךְ אֹתָם מִשָּׁה: (לט מג) **אמרו לו: "לא כך וכך אמרת לנו לעשות?" אמר להם: "הן! וכן על כל דבר ודבר אמרו לו. ואם כן, למה אינו עומד, שהרי כבר נצטערו בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב להעמידו ולא היו יכולין? והיה משה מיצר על דבר זה, עד שאמר לו הקב"ה למשה: "לפי שהיית מיצר שלא היה לך עשיה ולא חלק במלאכת המשכן, לפיכך לא יכלו אותן חכמים להעמידו בשבילך, כדי שידעו כל ישראל, שאם על ידך אינו עומד, שוב אינו עומד לעולם ואיני כותב לו הקמה, אלא על ידך". שנאמר: **"וַיִּקֶם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן..."** (מ יח) ' (תנחומא פקודי יא).**

למרות כל החכמות שהיו כלולים במשכן, לא על ידם באה השראת השכינה, כי אם על ידי התורה. ורק משה רבנו שקבל את התורה מסיני ונתן אותה לישראל, הוא הראוי להשכין את השכינה. ורק לאחר שהוא הקים את המשכן כתוב: **"וַיִּכְבֹּד ה' מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן"** (מ לד). וכך אנו מוצאים בבית המקדש, רק שלמה המלך שאלקים נתן לו חכמה שנאמר: **"וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חֻכְמָה לְשִׁלְמֹה וְתַבְנִינָה הַרְבֵּה מְאֹד וַיְרַחֵב לֵב פַּחֲוֹל אֲשֶׁר עַל שַׁפַּת הַיָּם"** (מלכים א ה ט) הוא שהיה ראוי לבנות אותו.

וגם שלמה עשה הכל למטה, כנגד מה שנמצא למעלה. כפי שדרשו חז"ל: **"אתה מוצא, כל מה שברא הקב"ה למעלה, ברא למטן. למעלה; זבול וערפל, שנאמר: **"וַיִּרְאָה מִזְבֵּל קִדְשֶׁךָ..."** (ישעיה סג טו). ערפל; **"וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרֵפֶל"** (שמות כ יח) **"אָז אָמַר שְׁלֹמֹה ה' אָמַר לְשַׁפּוֹן בְּעֲרֵפֶל"** (דברי הימים ב ו א). **וכתיב: **"בְּנֵה בְּנֵיית בֵּית זָבֹל לְךָ"** (מלכים א ח ג)'** (שמות רבה לג ד).**

הרי שגם בבנין בית המקדש היו כלולים כל מעשה בראשית ובכל זאת לאחר הכל אמר הקב"ה: **"הַבֵּית הַזֶּה אֲשֶׁר אִתָּה בְּנֵה אִם תִּלְךָ בְּחַקְתִּי וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשֶׂה וְשִׁמְרַתְּ אֶת כָּל מִצְוֹתַי לִלְכַת בְּהֶם וְהִקַּמְתִּי אֶת דְּבָרַי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל דָּוִד וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** (מלכים א ו יב ג).

השראת השכינה אינה תלויה בחכמת הברואים שלמעלה ושלמטה, כי אם בחוקות התורה ובמשפטיה, אם ישמרו

את התורה, אז ישים ה' משכנו במקדש. ואם לא ישמרו את התורה, לא תשרה השכינה בתוכם. ולא רק משום שזה תנאי להשראת השכינה, כי אם משום שלמוד התורה ושמירת התורה זוהי השכנת השכינה. כתוב לגבי המשכן: **"וְעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכְכֶם"** בתוכו, לא נאמר, אלא **"בְּתוֹכְכֶם"** - בתוך כל אחד.

אין השכינה שורה בתוך הבית, על החכמה והדעת הכלולות בהויותו, אלא בתוך לבותיהם של ישראל. כי העיקר היא מדרגתם הרוחנית עד כמה שהם לומדים את התורה ומקיימים אותה ושם שוכנת השכינה, בתוך לבו וראשו של כל אחד ואחד. וזוהי גדולתו של האדם, שעל ידי רוממותו הרוחנית, בכחו להוריד את השכינה מלמעלה, שתצטמצם בתוך ד' אמות של תורה ושם מקום כבודו.

מצינו בעוד מקומות שחז"ל ראו עיקר גדולתו של האדם, לא בהשגותיו בחכמת הבריאה ובסודות ההויה של העליונים והתחתונים, אלא דוקא בידיעותיו ובחריפותו בהלכות התורה. ואף משה רבנו עם שיא השגותיו בכל רזי העולם, לא עמדו לו זכויותיו, אלא בשל יסודות ההלכה המיוחסים לו.

'אמר רב יהודה, אמר רב: "בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו: "רבש"ע, מי מעכב על ידך?" אמר לו: "אדם אחד יש, שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות". אמר לפניו: "רבש"ע, הראהו לי". אמר לו: "חזור לאחורך". הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים, תשש כחו, כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: "רבי, מנין לך?" אמר להן: "הלכה למשה מסיני". נתישבה דעתו' (מנחות כט:).

הרי שלא עמדו למשה כל השגותיו האלקיות, בשעה שלא ירד לעומק דרשותיו של ר' עקיבא בהלכה ותשש כחו ורק לאחר שמסר ר"ע שגם ההלכות אין מקורן אלא ממשה מסיני, נתישבה דעתו.

הוא אשר אמרו חז"ל: **"דאמר רבי חייא בר אמי, משמיה דעולא: "מיום שחרב בית המקדש, אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו, אלא ארבע אמות של הלכה בלבד"** (ברכות פ.ח). ורק במקום זה הוא משרה שכינתו. ומכיון שהתורה לא ניתנה למלאכי השרת, לכן למרות שהם מרחפים בעולמות העליונים אין הם יודעים **"אֵיִהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ?"** ורק ישראל שקבלו את התורה ולומדים אותה

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ומקיימים מצוותיה, בכחם לעשות מקדש לה', לקבוע את מקומו בתוך לבותיהם ולהשכינ שכינתו בקרבם: **"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכְכֶם"**.

ולאחר שהוקם המשכן כתוב: **"וַיִּכַּס הָעֶנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְכָבוֹד ה' מָלָא אֶת הַמִּשְׁכָּן"** (שמות מ'ד). וכן נאמר בכתובים רבים: **"וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּכְרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם"** (ויקרא ט כג). **"וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכַּפֹּרֶת"** (במדבר ז פט). לפי זה לכאורה עכשיו שאין לנו משכן ומקדש, אין שכינת ה' בתוכנו.

ולפי זה כמה גדול עונשו של בטול תורה של יחיד וכל שכן של רבים, כי בהתכנסם ללמוד תורה הם מורידים את השכינה בתוכם וכאילו מקיימים משכן ומקדש ה' ועוד יותר.. וברגע שהם מבטלים מלמודם הרי הם מסלקים את השכינה כביכול ומחריבים את בית מקדשם. ואין מדובר בלמוד תורה לכל היום, כי אם בלמוד של כל רגע וכל מלה. חז"ל אומרים: **"עלמא, אמאי קאי? מיקיים, אקדושה דסידרא"** (סוטה מט). **"ופירש רש"י: "אקדושה דסידרא" - סדר קדושה שלא תקנוה, אלא, שיהו כל ישראל עוסקין בתורה בכל יום דבר מועט, שאומר קריאתו**

קריאתו ותרגומו והן כעוסקין בתורה. שיש בזה משום למוד תורה. **"אמר רבי לוי בר חייא: "היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר: "יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן"** (תהילים פד ח) **"(ברכות סד), כרי ש"יִלְכוּ מִחֵיל אֶל חֵיל"** מתפילה ללמוד. ועל קטע קטן זה אומרים: **"בְּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבוֹד וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת וּמִתְפַּלְלִים: "תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל"** (סדור תפלה).

כלומר: שבזכות למוד מועט זה תתקבלנה תפילותינו לפני ה'. ולא עוד, אלא שדוקא על פסוק ומחצה זה שאף ילד קטן יודע פירושו, קיים כל העולם, משום שזה למוד תורה. ומצינו עוד שאף למוד אות אחת יש לה ערך רב, חז"ל אומרים: **"אמר רבי יהושע בר אבא, אמר רב גידל, אמר רב: "הלוקח ספר תורה מן השוק, כחוטף מצוה מן השוק". כי הקונה ספר תורה בשוק, מקבל אותו מן המוכן ואינו יגע בזה והריהו כחוטף מצוה, במקום אשר הכותב משקיע יגיעה עד שהוא רוכש אותו וכמוהו כמקבל תורה מסיני. והנה רב ששת מוסיף: **"אם הגיה אפילו אות אחת, מעלה עליו כאילו כתבו"** (מנחות ל). הרי שאף יגיעה של אות אחת, חשובה לגבי הקב"ה.**

ולפי האמור; הרי בלמוד תורה אף בפסוק אחד והוא הדין אף באות אחת, מקיימים את כל העולם, את השמש הירח והכוכבים ואת כל היקום ולא רק מקיימים את העולם, כי אם גם בונים עולמות חדשים, כמ"ש חז"ל: **"אמר רבי אלעזר, אמר רבי חנינא: "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: "וְכָל בְּנֵי אֱדֹמִי לְמוֹנֵי ה'**

וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵי אֱדֹמִי" (ישעיה נד יג) **אל תקרי; "בְּנֵי אֱדֹמִי" אלא, בונדי"** (ברכות סד). היינו: שתלמידי החכמים בונים עולמות.

על אחת כמה וכמה כשלומדים תורה ברבים, שיושבים תלמידי חכמים בצוותא ומנגחים זה לזה בהלכה ומשיבים זה לזה בשאלות ותשובות וביחוד בלמוד בישיבה שהוא מקום תורה מיוחד, שכאמור שרויה בו שכינת ה' ונמצאים במחיצתו ובקרבתו כביכול. וממילא להיפך, כמה מחריבים את העולם בבטול תורה, אף בבטול של רגע אחד ואפילו אות אחת ומכל שכן בבטול תורה דרבים ובמקום השראת השכינה. ויש להתחזק ולנצל כל רגע ורגע לתורה ולהשרות בזה ללא הרף משכן כבוד ה' בתוכנו. (אור הצפון). ■

וּתְרַגְמוּ וְהָיוּ כְּעוֹסְקִין בְּתוֹרָה" (סוטה מט). והנה מופלא הדבר מאד, כי הרי גם לתפילה יש ערך רב, כפי שאמרו חז"ל: **"אמר רבין בר רב אדא, אמר רבי יצחק: "מנין שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת?.. ומנין לעשרה שמתפללין ששכינה עמהם? שנאמר: "אֱלֹקִים נֹצֵב בְּעֵדַת קָל"'"** (תהילים פב א) **"(ברכות ו). אלא שחז"ל הוסיפו: "אמר רב חסדא: "מאי דכתיב: "אֱהָב ה' שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁפְּנוֹת יַעֲקֹב?"** (תהילים פז ב) **"אֱהָב ה' שְׁעָרֵים הַמְּצוּיָנִים בַּהֲלָכָה, יוֹתֵר מִבְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּמִבְּתֵי מִדְּרָשׁוֹת"** (ברכות דף ח). ומשום כך תקנו בסוף התפילה שיאמרו: **"קדושה דסידרא" - פסוק וחצי מדברי הנביאים ותרגומם - "דבר מועט שאומר**

אלא הוא אשר דברנו, כי השראת השכינה אינה תלויה כי אם בלמוד התורה ובשמירת חוקיה ומצוותיה, כמו שאמר ה' לשלמה: **"הבית הזה אשר אתה בנה אם תלך בחקתי ואת משפטי תעשה ושמרת את כל מצותי ללכת בהם וחקמתי את דברי אתך אשר דברתי אל דוד ושכנתי בתוך בני ישראל"**. גם בזמן שהיו המשכן ובית המקדש קיימים, אילו לא היו הכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם, לא היה כבוד ה' שרוי בבתים האלה. הוי אומר, שהעיקר הוא קיום התורה ומצוותיה וכל השראת השכינה אינה תלויה אלא בזה ובכל מקום ובכל זמן שבני ישראל לומדים את התורה ומקיימים אותה, שכינה עמהם.

"ויקחו לי תרומה"

שלש דרגות בנותני צדקה

במלאכת המשכן וכליו אחת לאחת והם כנגד רמ"ח מצות עשה שבתורה. ועוד הם כנגד רמ"ח אברים שבאדם ג"כ, כי כשם שהמשכן שקול כנגד העולם וכולל כל העולם, כן הוא כולל כל התורה ברמ"ח עשה שבה וכולל גם את האדם במאמץ וארבעים ושמונה אברים שבו. ולוא האריכות הייתי מרחיב לך ביאור בענין זה, כי האלקים עשה את זה לעמת זה.

"ועשית שנים פרכים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הפפרת" (כה יח)

לכאורה היה ראוי ליכתב; **"ועשית שני פרכים"** ועל מה ולמה נכתב הלשון **"שנים פרכים"**?

ביאר בזה רבינו בחיי: שלשון **"שני"** מורה על שוויון בין שני הדברים, כמו **"שני לחות אבנים"** (דברים ד יג) **"שני כבשים"** (ויקרא יד י) **"שני השעירים"** (ויקרא טז ז) ואילו לשון **"שנים"** מורה על החלקים שאינם שווים. ומשום לשון זה הוכיחו חז"ל ביומא: **"אמר רב קטינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל, מגללין להם את הפרוכת ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה ואומרים להן: 'דאו חבתכם לפני המקום, כחבת זכר ונקבה'"** (גד.). שהיו הכרובים חלוקים ביניהם שהאחד היה בדמות זכר והשני בדמות נקבה, נמצא שהיו בלתי שווים ממש. אמנם חזר הכתוב ואמר: **"מבין שני הפרכים"** לרמוז על השוויותם בזה ובאחדות.

והוסיף רבינו 'הנצי"ב' בפירושו 'העמק דבר': שבא דבר זה ללמדנו שהאהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים היא אהבת המשפיע והמושפע, שטבע היצירה מחייבם, שכך הוטבע בבריאה שיהא המשפיע משתוקק להשפיע באהבה על המושפע ממנו והמושפע עיניו תלויות תמיד להמשפיע, כך הוא כביכול תשוקתו של הקב"ה להשפיע תמיד ברכה באהבה על ישראל וכלשון חז"ל: **"אין תשוקתו של הקב"ה אלא, על ישראל, שנאמר: 'ויעלי תשוקתו'"** (ש"ה ז יא) אף על פי שאנו תשים, לו אנו מקוים' (ילקוט"ש ש"ה ז תתקצב). ■

להתרים אותו ולקחת ממנו. הדרגה הגבוהה ממנה היא: **"כל איש אשר ידבנו לבו תקחו"** דלכאורה קשה מיניה וביה, דאם **"ידבנו לבו"**, מדוע צריך להגיע ל"תקחו את תרומתי"? הלא הוא נדבו לבו ונותן מעצמו, אלא, שמדובר באחד שאינו רוצה לתרום, אבל כאשר מדברים על לבו, הוא מבין זאת ותורם, עליו נאמר: **"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"** דאף שידבנו, מ"מ צריך לכלל "תקחו", דע"י שלוקחים ממנו ומדברים עמו, הוא תורם.

אולם הדרגה הגבוהה והעליונה ביותר היא; **"וזאת התרומה"** אותו אדם התורם מעצמו ומייחד את תרומתו באמרו: **"זאת התרומה"**, בנדיבות לבו.

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

כתב רבינו בחיי: יש במילת **"ושכנתי"** רמז לענין השנים שעמד בית ראשון ובית שני. בית ראשון עמד ת"י שנים כמנין **"לשכני בתוכם"** (שמות כט מו) וזה נרמז בתיבת **"ושכנתי"** כלומר; **"ושכן תי"**. ובית שני עמד ת"כ שנים וזה נרמז גם כן במילת **"ושכנתי"** שהוא מורכב מאותיות ושני 'תכ'.

ובספר 'פענה רזא' הוסיף בזה: ששני המקדשות עמדו יחד שמונה מאות ושלושים שנה, כמנין: **"שם ויפת"**. לפי שבית המקדש הראשון נבנה ע"י בניו של שם, שנבנה ע"י שלמה המלך ע"ה. ואילו בית המקדש השני נבנה ע"י בניו של יפת הלא הוא המלך כורש שהוא מפרס. ודבר זה נרמז בכתוב: **"ויפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם"** (בראשית ט כז).

"ועשו לי מקדש"

כתב רבינו בחיי: 'שמפסוק **"ועשו לי מקדש"** ועד המקרא שנאמר בפרשת 'פקודי' להלן: **"ויעש משה ככל אשר צנה ה' אתו פן עשה"** (מ טז) שהוא סוף מעשה המשכן, רמ"ח עשיות שנעשו

פנינים לפרשה

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה ב)

כתב רבינו אפרים ז"ל: **"ג תרומת נאמרו בפרשה, כנגד י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם. כמו כן י"ג בריתות נאמרו בתורה וי"ג אותיות בשמות אברהם יצחק יעקב, י"ג אותיות מהאות אלף עד האות מ"ו ו-י"ג אותיות מהאות מ"ם עד האות תי"ו וסימנך; אמת. בן י"ג שנה ראוי לירד לפני התיבה וסימנך; **"עם זו יצרת לי תהלתי יספרו"** (ישעיה מג כא). **"זו" בגימטריא י"ג.****

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש"

מה שהזכיר הכתוב תיבת **"איש"**, ולא אשה, ביאר בזה רבינו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה' על פי דברי חז"ל: **'גבאי צדקה לוקחין מהן דבר מועט, אבל לא דבר מרובה' (בבא קמא קיט.).** שאין מקבלים מתנה מרובה מאשה שיש לה בעל, שמא אין בעלה מסכים לזה. ובמסכת 'שקלים' נדרש דבר זה על תרומת שקלים: **'את מי ממשכנין, לנים וישאלים, גרים ועבדים משחררים, אכל לא נשים ועבדים וקטנים. כל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו, שוב אינו פוסק' (שקלים א ג).** ששנים וקטנים אינם שוקלים.

"ויקחו לי תרומה" "תקחו את תרומתי" "וזאת התרומה" (כה ב-ג)

בספר 'לב חיים' ביאר ביאור נפלא בפסוקים שלפנינו ואלו דבריו: יתכן לומר שמדובר כאן בשלש דרגות של בעלי צדקה; המדרגה האחת הנמוכה ביותר היא הדרגה של **"ויקחו לי"** שהאדם מעצמו אינו תורם מאומה לצדקה וצריך

מעשה גדולים

"ועשו ארון עצי שטים"

כבוד התורה ומה שאינו כבוד התורה

מוצא חובה לבקר בביתי. משמע; שעשיר שאין בו תורה חשוב יותר והוא יחסן יותר מעשיר בן תורה, שהרי משום שאתה תלמיד חכם, אתה נאלץ להשפיל את כבודך ולכבדני. נמצא שהתורה נמצאת בשפל המדרגה..."

'בעל הטורים' מסביר מדוע כל מידות הארון שנצטוו בו ישראל הן חצאים: **"אֲמַתִּים נְחָצִי אָרְכוֹ וְאִמָּה נְחָצִי קַמְתּוֹ"**. ללמדך; שלעולם, צריכה להיות הכרת האדם שהוא עורנו נמצא במחצית הדרך ועליו לחתור ולהשתדל להגיע לשלמות בלמוד התורה וביראת שמים.

המדרש אומר כי התורה החלה בצווי על בניית הארון, כדי לחלוק כבוד לתורה. **'מה התורה קדמה לכל, כך במעשה המשכן, הקדים את הארון לכל הכלים'** (שמו"ר לד ב).

מסופר על רבי אפרים זלמן מרגליות שהיה כידוע עשיר גדול, שעבר פעם בעיירה שבה גר בעל 'קצות החושן' ונתעכב בה כדי לבקר אצלו. נאנח בעל 'קצות החושן' ואמר: "אבוי, אבוי, עד כמה התורה מסכנה ובשפל המדרגה".

תמה הרב רבי אפרים זלמן על האנחה ושאל: "מדוע נאנח מר?" והשיבו בעל 'קצות החושן': "אילו לא היית רב ותלמיד חכם, אלא רק גביר בלבד והיית עובר כאן בעיירה, האם היית מתעכב במקום נדח זה? האם היית בא לבית קרשים זה שלי? הדבר ודאי לא היה לפי כבודך. אלא משום שאתה תלמיד חכם ויודע תורה וגם אני יודע מעט תורה, אתה

ומדוע מדות המזבח תמיד שלמות? של מזבח הנחושת: **"חֲמֵשׁ אַמּוֹת אַרְךָ וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת רָחֶב .."** (כו א) ושל מזבח הזהב: **"אִמָּה אָרְכוֹ וְאִמָּה רָחֶבוֹ"** (ל ב). לרמז, שאדם הקרב למזבח כדי להביא את קרבנו חייב לחזור בתשובה שלמה, כי בעבודת ה' דרושה שלמות. ■

הלכה

"...מִפֵּית וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ"

האם מותר ללמד תלמיד שאין תוכו כבדו?

מחפש תלמיד חכם שילמד לזכותי ואני אתן לו בתמורה את הכוס הזו". שלח רבי אבא לקרוא לבחור יוסי והעניק לו את כוס הזהב. והיה יגע בתורה בשקידה רבה, עד שנעשה לאדם גדול. לימים הבין בערכה של תורה. נכנס אליו רבי אבא ומצא אותו בוכה. אמר לו: "למה נפל פניך?" אמר לו: "מה אני עושה? אני מניח חיי העולם הבא, בשביל... כוס זהב?" בקש ממנו שיטול הכוס חזרה. אמר לו רבי אבא: "לך ותמכור אותה ותן המעות לצדקה ותזכה לשכר מאת הקב"ה". ומאז קראהו: **רבי יוסי בן פזי** על שם כוס הזהב המשובצת בפז. על יסוד מעשה זה המופיע ב'זוהר', אומרים חכמי הקבלה, כי ענין תלמיד חכם שצריך להיות **'תּוֹכוֹ כְּבֹדוֹ'** רמוז במלים: **'תּוֹכוֹ כְּבֹדוֹ'**. האותיות הפנימיות של **תּוֹכוֹ** הן: **ו"כ** שהוא כמנין **שם ה'**. והאותיות החיצוניות של **כְּבֹדוֹ** גם הם **כ"ו** כמנין **שם ה'**. לומר לך: שמי שאוחז בשם ה', צריך שפנימיותו, תהיה כמו החיצוניות שלו. ■

והתורה השפיעה עליו. רבי אבא הכריז שכל הרוצה להתעשר ולהאריך ימים, יבוא לבית המדרש ויעסוק בתורה. היה שם בחור אחד, רווק וכששמע את דברי הכרוז, בא לפני רבי אבא ואמר לו: 'כי הוא מוכן ללמוד תורה בתנאי שיהיה עשיר'. שאל אותו: "מה שמך?" אמר לו: "יוסי". קרא רבי אבא לתלמידיו וציוה עליהם ללמוד איתו תורה. קראו לו התלמידים בשם הגנאי: 'יוסי בעל תאות העושר'. יום אחד בא הבחור לרבי אבא ושאלו: "רבי, היכן העושר שהבטחת לי?" חשב רבי אבא להענישו על שכל למודו אינו לשם שמים ואז שמע בת קול האומרת: 'אל תעניש אותו כי הוא עתיד להיות חכם וגדול בישראל'. יום אחד בא אצל רבי אבא אדם כשהוא נושא כוס של זהב משובץ באבנים טובות. הוציא האיש את הכוס מחיקו וכל הבית האיר ממנו. אמר האיש לרבי אבא: "מאד הייתי רוצה לזכות בלמוד תורה, אבל סרדות הזמן אינן נותנות לי, לכן אני

בגמרא ב'יומא' אומר רבא שמפסוק זה לומדים ש'**כָּל תְּלָמִיד חָכֵם שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבֹדוֹ, אֵינּוּ תְּלָמִיד חָכֵם'** (יומא עב:). כמו שהארון היה מצופה **'מִפֵּית וּמִחוּץ'** בזהב, כך גם תלמיד חכם צריך שיהיה מצופה **'מִפֵּית וּמִחוּץ'**, ביראת שמים. בית שמאי ובית הלל חולקים: האם מותר ללמד את מי **'שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבֹדוֹ'**? בית שמאי אומרים: שאסור לשנות, אלא למי שהוא חכם ועניו בתורה. ובית הלל אומרים: שישנה, לכל אדם. שהרי הרבה פושעים היו בישראל ובגלל שהתקרבו לתלמוד תורה, יצאו מהם צדיקים. גם רבן גמליאל וחכמים נחלקו בשאלה זו: רבן גמליאל הכריז שכל תלמיד **'שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבֹדוֹ'**, אין מקומו בבית המדרש. וחכמים בשיטת בית הלל שמותר ללמד גם תלמידים, שאין תוכם כבדו. ואכן בזוהר הקדוש, בפרשת 'לך לך' נאמר: שהיו שונים לתלמידים ואפילו שאין תוכם כבדו. ואף מסופר לאן הגיע תלמיד שלמד תחילה שלא לשם שמים

קדושת שביעית בהנאה שאין בה כילוי

את האיזוב במים ומזים ממנו על הטמא) אם נחשב הדבר כלקיטה למאכל, או כלקיטה לשמוש של עצים.

ועיין 'באור שמח' שכתב: שהוא הדין לענין שביעית, אם לקטן לצורך מצוה, זה תלוי בהך פלוגתא. (ח)

ב ובהל' 'פרה' יא ז)

ואם כן, גם כאן תלוי בפלוגתא דהתם, שהרי הנאת מצוה אינה חשובה כהנאה מעצם הדבר ואינה כמו ההנאה ממאכל. ובכל זאת יש מי שסובר שנוהג בו דין שביעית,

ואם כן, הוא הדין הנאה מיופי הפרי, נחשבת להנאה שנוהג בה דין שביעית, למרות שאין ההנאה מעצם הדבר. ■

ונשאר הדבר בספק. וממילא מסתבר שיש להחמיר.

אך בשושנים, שנוהגים ליפות בהם את הבית, או לשולחן לדורון, מסתפקנא, כי אפשר לומר, כיון שאין נהנין מעצמותם, אלא רק מיופיים, אין נוהגת

בהם קדושה, או אפשר, שדינם הוא כמיני כבוסין, שגם בהם אין נהנין מגוף הדבר כי אם בזה שהם מסירים את הכתם מן הבגד ואפילו הכי נוהג בהם דין שביעית. ולכאורה, הדבר תלוי בפלוגתא דתנאי במסכת 'פרה': (יא ח) במי שלקט את האיזוב לצורך הזאת מי חטאת (מים שמעורב בהם אפר פרה אדומה ובהם מטהרים את טמאי מת, על ידי שטובלים

מערכת 'חברותאי'

מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: דבר העומד להנאה שאין בה כילוי, כמו פרחים, האם נוהג בו קדושת שביעית?

תשובה: כתב בשו"ת 'מנחת שלמה' (תנינא ב ג ככג) ממה שפסק הרמב"ם שנוהג שביעית גם במיני כבוסים ומלוגמאות, משמע, שרק בהנאה מהעצים עצמם, אינו נוהג דין שביעית, אבל בשאר הנאות, אף מיני הנאות שאין הנאתן וביעורן שוה, נוהג בהם דין שביעית. ולפי זה, יש להסתפק איך הוא הדין בורדים, או שושנים, האם נוהג בהן דין שביעית, או לא? ובצמחים שיש בהן ריח, הסתפקו בירושלמי (פז משביעית ה"א)

יעמדו על הברכה

לאונה בן ג'וליה יזכה להרבק במירת האמת	חיים בן מסעודה ברכה והצלחה למשפחתו	לעילוי נשמת רחל בת איזה איבגי להצלחת משפחת בן דיון
אלדו בן קוסטנצה יזכה להיות צדיק וירא שמים	מאסימיליאנו בן אנריקה יזכה לשמור שבת כהלכתה	אורלי צפורה בת אסתר מיכאל אליעזר בן אלישבע לוריון שיזכו לזרע חי וקיים
יהודית בת גמילה רפואה שלמה בכל אבריה וגידיה	ראובן בן שושנה יזכה לחזור בתשובה שלמה עם כל משפחתו	עדי בן אסתר לזיווג הגון ולהצלחה ברוחניות
סטפאנו בן פראנקה יזכה לחזור בתשובה שלמה עם כל משפחתו	בנימין בן ג'ורג'יה רפואה שלמה בכל אבריו וגידיו	ליאת בת מזל שיזכו ילדיה לגדול לתורה וירא"ש
מארקו בן אלידה יזכה לעלות לארץ ולהכניס את בניו למוסדות התורה	לעילוי נשמת לאלו בן אסתר	ניקול בת דיאנה הצלחה לשיפור הדיבור

חג פורים עם "אוצרות חיים" במלון 'ארבל' בטבריה

מיום חמישי עד מוצ"ש פרשת "צו" (20-22.03.08 למינים)

- אוירה רוחנית גבוהה
- קריאת המגילה ברב עם משלוחי מנות
- סעודות עשירות
- מסיבת פורים
- הפתעות לילדים
- תחרות תחפושות ועוד...

בהשתתפות:

- הרב ישראל נח ברגר שליט"א
- הפייטן דוד שלמה שירה ועוד...

ההרשמה לחג פסח החלה במלון 'גולדן טאוור' באשקלון

8 לילות פנסיין מלא זמרים ואמנים רבנים

תכנית עניפה לילדים

גלאט חלק משיגה צמוד שמיטה לחומרה

לפרטים "אוצרות חיים" 050-3131740 03-6880091

בר מצוה בכותל

- ✓ תפילה חגיגית עם הזמר משה גיאת / סיור בירושלים
- ✓ ארוחת צהרים חגיגית / צילום ויראוי ותמונות

לפרטים והזמנות: 050-5367452 / 02-6288388
צפו באתר: WWW.BAR-MITZVAH.ORG

אנו עורכים שבועות חזן-בר מצוה עם הזמר משה גיאת שבת שלא תשכחו! 050-5367452

*6090 או 1599-20-60

שטח וקבלו לרשת וזרוע: ש"ס, א, א, א, א: ש"ס, א, א, א, א

מרכז סופר

36 ש"ס 4,000 י"ח

37 ש"ס 4,000 י"ח

34 ש"ס 5,300 י"ח

32 ש"ס 6,000 י"ח

33 ש"ס 6,000 י"ח

34 ש"ס 5,000 י"ח

35 ש"ס 5,000 י"ח

26 ש"ס \$2,000 י"ח

27 ש"ס 2,000 י"ח

28 ש"ס \$2,000 י"ח

29 ש"ס 10,000 י"ח

30 ש"ס 2,000 י"ח

21 ש"ס 15,000 י"ח

22 ש"ס \$2,000 י"ח

23 ש"ס 15,000 י"ח

24 ש"ס 15,000 י"ח

25 ש"ס 2,000 י"ח

16 ש"ס 10,000 י"ח

17 ש"ס 10,000 י"ח

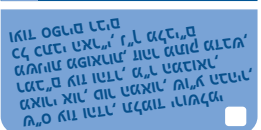
18 ש"ס 20,000 י"ח

19 ש"ס 15,000 י"ח

20 ש"ס 2,000 י"ח

11 ש"ס 4,500 י"ח

12 ש"ס 6,500 י"ח

13 ש"ס 10,000 י"ח

14 ש"ס 10,000 י"ח

15 ש"ס 10,000 י"ח

9 ש"ס 4,500 י"ח

7 ש"ס 40,000 י"ח

8 ש"ס 16,000 י"ח

6 ש"ס 20,000 י"ח

10 ש"ס 11,000 י"ח

4 ש"ס 20,000 י"ח

2 ש"ס 36,000 י"ח

3 ש"ס 24,000 י"ח

4 ש"ס 20,000 י"ח

5 ש"ס 20,000 י"ח

דואר ממשלתי סוף כד אישתי שאל שתי סיפורי שאל

ש"ס 10,000 י"ח

השוק

